

Повнозмішаний раціон для телят – модна тенденція або останній аргумент?

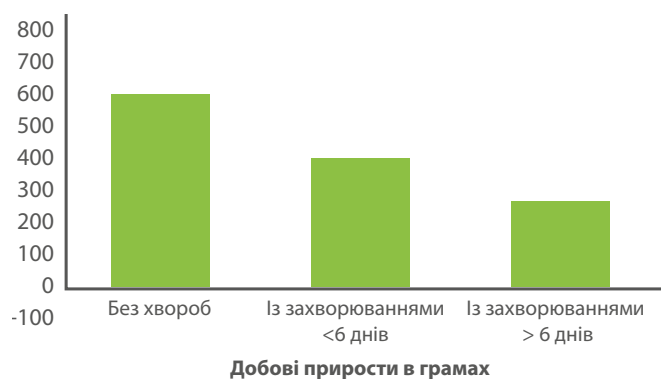
Доктор І. Штайнхофель, Саксонська земельна служба довілля, сільського господарства та геології

Забезпечити по можливості безпроблемне, протягом перших тижнів, життя теляти – це основа для довгого та продуктивного життя корови. Теля, яке народжується як моногастрична тварина, має спеціальні вимоги до годівлі щодо якості та кількості. Способи годівлі, які враховують ці вимоги та природну поведінку тварин, мають стабілізуючий вплив на здоров'я теляти.

Ціль номер 1 – інтенсивний старт

Зростання телят в перші дні та тижні життя має найважливіше значення для майбутньої продуктивності. У перші 50 днів життя ще продовжується інтенсивне розмноження клітин. Захворювання телят у цій фазі може призвести до значних затримок зростання (рис. 1). Захворілі тварини більше не споживають очікувану кількість корму і гірше його засвоюють.

Рис. 1. Середні прирости телят на випоюванні в перший місяць життя в залежності від тривалості захворювання

Порушення інтенсивного процесу утворення клітин через захворювання або годівлю нижче потреби телят пізніше мають наслідки в низькій продуктивності та стабільності корови. Цей феномен був підтверджений у багатьох дослідженнях. Найпродуктивнішими та найбільш живучішими були корови, які прожили першу фазу росту без порушень і з інтенсивною годівлею. У принципі, тварини можуть пізніше компенсувати фази захворювань або фази недостатнього годування.

Зі зростанням телят розмноження клітин поступово замінюється на їх зростання. Таким чином, змінюється і склад приросту. Це дуже яскраво демонструється за допомогою вимірювання товщини жиру на спині у телят та молодняку ВРХ. У перші місяці життя зростання спрямо-

ване насамперед на відкладання протеїну, тобто розвиток органів та м'язових тканин. Відкладання жиру дуже незначне і воно навряд чи варіюється, незважаючи на різну інтенсивність росту. Зі збільшенням маси тіла картина сильно змінюється. Відкладання жиру збільшується, особливо помітною стає різниця між тваринами. Телята хоч і ростуть, і досягають бажаної маси, але з різним співвідношенням жирової і м'язової тканин у тілі.

Склад приросту залежить як від віку тварини, що росте, так і від інтенсивності приростів. Це враховується у нормах потреб для телят та молодняку ВРХ. Виходячи з цих норм, дуже добре можна встановити ефективність поживних речовин для різних фаз зростання. У той час, як для кілограма приросту теляти з масою <100 кг і середньодобовим приростом ваги на рівні 800 г необхідно близько 35 МДж ОЕ, для ремонтної телички з живою масою 300-400 кг з такою ж інтенсивністю приросту необхідно 92 МДж ОЕ, а до кінця вирощування при масі 500-600 кг необхідно вже 136 МДж ОЕ.

Таким чином, інтенсивні прирости ваги в ранній фазі зростання набагато продуктивніші і реалізовані з нижчим рівнем відкладання жиру. На цьому принципі базуються дані, наведені в табл. 1.

Ціль №2 – економити витрати

Для інтенсивного старту зростання бажано зробити все, щоб телята утримувалися здоровими, та запропонувати їм такі корми, які вони зможуть до певної міри перетворити на прирости. Телята на початку мають дуже обмежену можливість споживати корми (кількісно). Тому для того, щоб отримати відповідний рівень приросту ваги, концентрація поживних речовин в кормах повинна бути дуже високою. Крім того, телята у перші дні життя мають дуже особливий спектр ензимів для засвоєння поживних речовин. З цих причин лише молоко або ЗЦМ, що містить знежирене сухе молоко, мають право використовуватися як корм для телят з перших тижнів життя.

З економічної точки зору існує прагнення якнайшвидше замінити випоювання молоком на рослинні корми. Цей факт не змінився з часом. Але сьогодні ми вже знаємо, що спочатку потрібна відповідна зрілість організму, щоб теля було здатне перетравлювати немолочні протеїни. Якщо на це не звертають увагу, телята не зможуть розвиватися оптимально, що проявляється в низьких приростах і високій захворюваності.

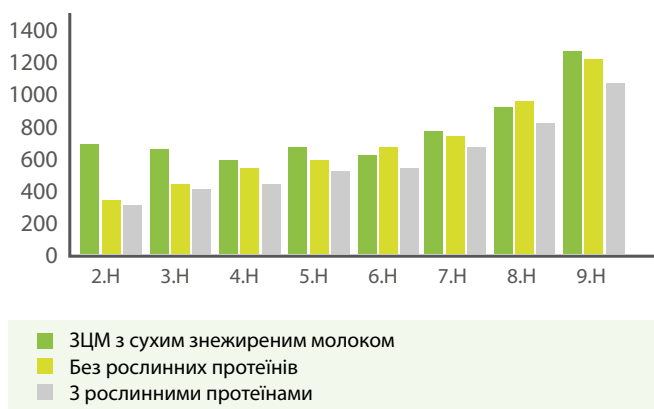
Табл. 1. Рекомендації для оптимального зростання телят та молодняку голштинської породи

Вік	Ціль	Значно нижче	Трохи нижче	Цільове значення для середньодобових приростів	Трохи вище	Значно вище
Народження	телочки 38-43 кг бички 40-45 кг					
0-14 днів	50-55 кг	<650 г	650 г	800-900 г	1000 г	>1000 г
14-56 днів	85-90 кг	<650 г	650 г	800-900 г	1000 г	>1000 г
56 днів - кінець 3-го місяця	110-120 кг	<550 г	550 г	700-900 г	1000 г	>1000 г
4 місяць – кінець 6-го місяця	180-195 кг	<550 г	550 г	700-800 г	1000 г	>1000 г
7-й місяць – осіменіння	400-420 кг (в залежності від середньодобових приростів в період тільності)	<550 г	550 г	700-800 г	900 г	>900 г
Період тільності до отелу	600 кг (з плодом)	<500 г	500 г	600-700 г	800 г	>900 г

■ оптимально
 ■ ще допустимо
 ■ з великим ризиком для здоров'я тварини у майбутньому

Здорові телята при оптимальній годівлі можуть у перші тижні життя показувати середньодобові прирости на рівні 800 г і вище. Дослідження Фішера та ін. 2010 року показують, що телята, яких випоювали заміниками незбираного молока на базисі знежиреного сухого молока до п'ятого тижня життя, показують однозначно кращі результати, ніж телята, яких випоювали ЗЦМ на протеїні молочної сироватки або на рослинних протеїнах (рис. 2).

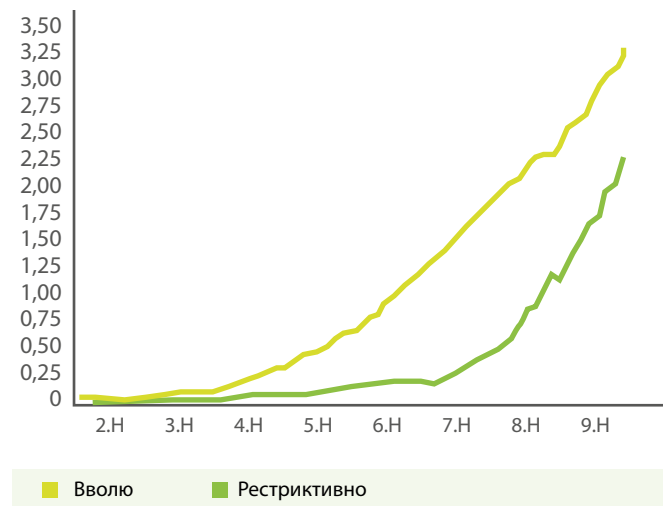
Рис. 2. Середньодобові прирости телят з другого по дев'ятий тиждень із застосуванням трьох різних заміників незбираного молока

Розвиток ензимів для травлення рослинних протеїнів відбувається поступово і починає покривати потреби тільки з 3-4 тижнів життя. Простимулювати розвиток ензимів можна тільки завдяки гарному розвитку організму теляти і відповідній годівлі.

У дослідженні, проведеному Тиммерк (2013), доведено значно більш раннє споживання твердих кормів телятами, які отримували молочний напій досхоchu (рис. 3). Подібними були результати дослідження колег з Мекленбург-Форпоммерн (Санфтлебен та Флор, 2013), які порівнювали різні за якістю та кількістю заміники молока.

Рис. 3. Споживання телятами комбікорму при різних способах випоювання

До включно 3-го тижня життя забезпечення потреби в поживних речовинах може бути закрито виключно за допомогою казеїновмісних напоїв. Тільки коли телята в перші тижні життя отримували достатнє забезпечення відповідно до своїх потреб, вони були в змозі достроково споживати відповідні альтернативні корми. Рано розвинена система передшлунків діє стабілізуюче на

весь процес травлення. Перетворення на жуйну тварину потребує відповідних подразливих кормів та зрілості організму. З метою раніше виключити молоко, у пріоритеті ставиться споживання відповідної кількості комбікорму. Кислота, що виділяється, дратує стінки шлунку і тим самим стимулює утворення ворсинок, а значить і можливість абсорбувати поживні речовини крізь стінки рубця. Але якщо при цьому недостатньо структурних частинок, навіть у телят можуть початися порушення ферментації.

Найпізніше – з 8-го дня життя теляті необхідно пропонувати сіно або подібний багатий сировою клітковиною структурний корм у вільному доступі. Занадто велика кількість або дача виключно структурних кормів, як, наприклад, сіно, витісняють багаті на енергію компоненти і знижують зростання ворсинок і рівень приросту ваги.

Для того, щоб забезпечити телят відповідно до їх віку структурних частинок і поживних речовин, дуже добре себе зарекомендували «повнозмішані раціони» для телят. При цьому не має значення, чи змішуються концентрати з силосом або з сухими грубими кормами. Для прийняття рішення важлива якість грубих кормів, інші складові раціону та організація роботи на підприємстві.

Вирішальним є безперерйне надання однакової за якістю та кількістю необхідної кормової сировини, яка за своїм складом зможе, постачаючи необхідну енергію та протеїн, поступово замінити молочний напій та викликати утворення достатньої кількості кислоти, що стимулює розвиток рубця.

Такий сухий повнозмішаний раціон із вмістом енергії на рівні 11 МДж ОЕ, мінімум 16% протеїну і близько 10% сирової клітковини в кг сухої речовини (частка грубих кормів – 15%) може забезпечити телят відповідно до їх потреб. Орієнтиром для припинення випоювання моло-

ком служить момент, коли теля в змозі щодня споживати мінімум 1,5 кг такого сухого ПЗР на день. Якщо ворсинки рубця розвинулися оптимально, енергія та поживні речовини засвоюватимуться з високою ефективністю.

Як видно з **табл. 2**, значення рубця зростає для перетравлення енергетично діючих речовин, а синтез мікробного протеїну до моменту відлучення (припинення випоювання молоком) практично досягає тієї ж ефективності, що і у дорослих особин ВРХ.

Сухий повнозмішаний раціон на багатьох підприємствах показав свою ефективність. Ті кілька грамів на день, які споживають маленькі телята, можна легко дозувати, і вони залишаються стабільними в годівниці протягом декількох днів. Кормосуміші можна дуже добре заготовляти із запасом, або купувати в мішках.

Сухий повнозмішаний раціон містить 15% сіна люцерни (зеленої, вищої якості), плющений ячмінь, дерті зерна кукурудзи, ріпаковий шрот, гліцерин та мінеральний корм. Його згодовують телятам із першого дня життя до 10-го тижня життя. При складанні цього раціону свідомо використовували ті ж компоненти, що використовуються в годівлі дійних корів, і відмовилися від більш дорогих компонентів, таких як льон. До кінця періоду випоювання телята споживають від 2 до 2,5 кг даного сухого ПЗР на день. Середньодобові прирости ваги становлять від 700 до 900 г без спаду приросту після відлучення. З 6-го тижня життя телята додатково отримують повнозмішаний раціон корів транзитної групи, який їм згодовують також після 10-го тижня життя і приблизно до 6-го місяця життя.

Висновки

На вирощуванні телят пріоритетом є інтенсивний старт для зростання з метою:

- ✓ максимально використовувати фазу розмноження клітин для оптимального розвитку органів;
- ✓ реалізувати інтенсивне зростання без небезпеки надмірного відкладання жиру;
- ✓ використовувати найкращий час з точки зору економичності поживних речовин для швидкого зростання організму;
- ✓ замінити молочне пійло якнайшвидше на рослинну та дешевшу кормову сировину.

З цією метою повинні узгоджуватися вибір кормової сировини та відповідні форми господарювання. В якій формі ці корми будуть запропоновані телятам, визначають умови на підприємстві та регіональна доступність спеціальних кормових компонентів. Є багато можливостей виконання. Одна з них, яка дуже добре себе зарекомендувала на телятах – це сухий повнозмішаний раціон, який все ж таки є радше модною тенденцією, ніж останнім аргументом.

Табл. 2. Перетравлення органічної речовини та мікробіальний синтез протеїну телятами у молочний період та після відлучки

	Період випоювання	Після припинення випоювання	
		2-3 тижні	6 тижнів
Щоденне споживання сухої речовини, кг	1,4	2,2	2,6
Перетравлення органічних речовин			
у шлунках, %	25	50	53
у кишечнику, %	83	62	58
Всього, %	87	76	75
Засвоєний протеїн			
Мікробний протеїн, %	36	70	76
Нерозщеплюваний у рубці протеїн, %	57	23	17

ЗМІСТ

НОВИНИ

2 Новини галузі

ЗДОРОВ'Я

- 4** Как контролировать интенсивность отрицательного энергетического баланса и его последствия у высокопродуктивных коров
- 6** Підвищуємо імунітет у ранній післятельний період
- 8** Раннє стирання зубів у молочної худоби
- 10** Закладаємо основу молочної продуктивності у транзитний період

ГОДІВЛЯ

- 13** Вплив стресу на здоров'я та продуктивність ВРХ
- 15** МИКОТОКСИНЫ и их влияние, профилактика и лечение молочного КРС
- 19** SILPRO для високої продуктивності корів
- 20** Стежимо за травленням та продуктивністю корів при холодному стресі
- 22** Лизунці PHYSIOlick незамінні для худоби

ТЕМА НОМЕРУ

- 24** Перспективна технологія спрямованого вирощування молодняка в молочному скотарстві
- 27** Повнозмішаний раціон для телят – модна тенденція або останній аргумент?
- 30** Потреби телят у поживних речовинах
- 32** Імунітет молочних телят
- 34** Особливості травлення у телят в молозивний та молочний періоди
- 36** Різні погляди на випоювання телят молозивом
- 38** Як моніторинг мікроклімату може покращити здоров'я телят
- 40** Рекомендації по утриманню телят взимку
- 42** Індивідуальні будиночки: як зберегти здоров'я та створити комфорт для телят

ТЕХНОЛОГІЯ

- 46** Що робити малим виробникам молока в умовах молочної кризи?
- 47** Охолодження молока за роботизованого доїння корів

Засновано і видається:

ТОВ «Видавництво «АГРО ПРЕС»
Адреса редакції: пр. Степана Бандери, 6, оф. 502, м. Київ, 04073
тел.: +38 066 9477383, <http://agro.press>

Журнал зареєстрований: **17.12.2018**

Реєстраційне свідоцтво: **КВ 23660-13500Р**

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «АГРО ПРЕС» внесено до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Свідоцтво серія ДК № 4881 від 14.04.2015 р.

Редакція:

Єфімова Ірина - директор видавництва, irina@agro.press
Єфімова Олена - головний редактор, elena@agro.press
Макаренко Алла - редактор, info@agro.press

Відділ реклами:

+38 095 3226262, info@agro.press

Відділ розповсюдження:

+38 066 9477383, peredplata@agro.press

Наклад: 2000 прим.

Друк: ТОВ «АРТ СТУДІЯ ДРУКУ»
м. Київ, вул. Попудренка 18, оф. 29, +38 (044) 223 14 65, asd@artprintstudio.com.ua

Проекти нашого видавництва:

Корми і факти

Щомісячний журнал

Птахівництво.ua

Щомісячний журнал

Відповідальність за достовірність опублікованої в журналі інформації несуть автори та рекламодавці. Думка редакції може не збігатися з думкою автора. Всі права належать засновнику та видавцю. Передрук і будь-яке використання матеріалів можливо лише з письмового дозволу видавця. Фотозображення надані безкоштовно замовниками, взяті з офіційних джерел або з фотобанків: www.shutterstock.com, pxhere.com, www.freepik.com.

Пересилаючи тексти, фотографії та інші графічні матеріали, відправник тим самим дає згоду, а також підтверджує згоду зображених на фотографіях осіб на публічний показ, відображення і розповсюдження надісланих текстів, фотографій та інших графічних матеріалів в «Журналі про корів». Відправник також надає право редакції журналу на будь-яку переробку фотозображень, редагування і скорочування текстів.